

ปัญหาและความต้องการ การช่วยเหลือด้านสาธารณสุข
ในเขตเมือง...กรณีศึกษาชุมชนแออัดปู่เจ้าสมิงพรายสะพานปูน
เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

Problems and Needs for the Assistance of Public Health in the City ...
a Case Study of Pu Chao Saming Prai Saphan Poon Community, Don
Mueang District, Bangkok

องค์อร สงวนญาติ¹ ธีรเดช ชื่นประภาณุสรณ์² ประกฤติ พูลพัฒน์³ วิจิตรา ศรีสอน⁴
Ongorn Snguyat¹ Teeradet Chuenpraphanusorn² Prakiti Bhulapatna³ Wijitra Srisorn⁴

Received: July 20, 2023 Revised: August 10, 2023 Accepted: September 11, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัญหาลักษณะที่อยู่อาศัยทางสังคมของชุมชนปู่เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการช่วยเหลือด้านสาธารณสุขของประชาชนผู้อยู่อาศัยในชุมชนปู่เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้อยู่อาศัยในชุมชนปู่เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต; Graduate school, Suan Dusit University, E-mail: ongorns@hotmail.com

²บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต; Graduate school, Suan Dusit University, E-mail: teera_det@hotmail.co.th

³บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต; Graduate school, Suan Dusit University, E-mail: prakiti.pew@gmail.com

⁴วิทยาลัยการเมืองและการปกครองมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา; College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University, E-mail: wijitra.er@ssru.ac.th

กรุงเทพมหานคร จำนวน 202 คน โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ค่าเกิน 0.5 และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาเกี่ยวกับลักษณะที่อยู่อาศัยของชุมชนภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่น ในชุมชนมีปัญหาเรื่องระบบระบายน้ำ เช่น น้ำท่วม น้ำขัง มีปัญหาน้ำเน่าเสีย มีปัญหาเรื่องกลิ่นเหม็นจากของเสียหรือสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ มีปัญหาเรื่องขยะ เช่น การทิ้งขยะไม่เป็นที่และมีถังขยะไม่เพียงพอ รวมถึงปัญหาความไม่ปลอดภัยในการดำเนินชีวิตในชุมชน และ 2) ปัญหาและความต้องการการช่วยเหลือสาธารณสุขที่เกิดขึ้นในชุมชนปุ่เจ้าสมิงพรายสะพานปูน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านความต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือด้านบริการสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords): ปัญหาและความต้องการ สาธารณสุข เขตเมือง ชุมชนแออัด

Abstract

The purpose of this research was 1) to study the social housing characteristics of Chao Saming Prai Saphan Poon Community, Don Mueang District, Bangkok 2). to study the problems and needs for the assistance of the public health of people living in Pu Chao Saming Prai Saphan Poon Community, Don Mueang District, Bangkok. It is a survey Research. The data collection was carried out with the sample group used in the research, namely residents of Pu Chao Saming Prai Saphan Poon Community, Don Mueang District, Bangkok, amounting to 202 people and Stratified Random Sampling method was used. Data was collected using questionnaires and then the content validation was examined by 3 experts with the Index of Item-Objective Congruence (IOC) checking in term of more than 0.5 (content validity is suitable). Data were analyzed using percentage, mean and standard deviation. The results indicate

that: 1) Overall, the problems of social housing characteristics of Chao Saming Prai Saphan Poon Community were in the high level of need. It was found that the community had problems with drainage systems such as flooding, ponding, and sewage. There are problems with the odor generated by waste. There are problems with waste, such as improper waste disposal and insufficient garbage cans. Including the problem of unsafe living in the community is due to drug problems in the community. 2) Overall, the problems and needs for the assistance of the public health of people living in Pu Chao Saming Prai Saphan Poon Community were in the high level of need. In particular, the aspects of the need for government agencies to help and provide a health service in the community were at the highest level.

Keywords: Problems and Needs, Public Health, City, Slum Communities

บทนำ (Introduction)

จากการกำหนดนโยบาย ความทันสมัยในประเทศที่กำลังพัฒนา ที่มุ่งเน้นในด้านอุตสาหกรรม เน้นการพัฒนาเมืองศูนย์กลางเป็นหลัก มีการพัฒนาในลักษณะเอกรนคร หรือ เมืองโตเดี่ยว (เดชา สังขวรรณ และรุ่งนภา เทพภาพ, 2553, น. 39-56) ที่ซึ่งเมืองและชนบทมีความแตกต่างกันของความเจริญทางด้านต่างๆอย่างมาก จึงทำให้เกิดการกระจายรายได้ที่ไม่ทั่วถึง ส่งผลให้เมืองของประเทศกำลังพัฒนาเกิดสภาวะ การมีประชากรจำนวนมากเกิน เกิดกลุ่มคนที่มีรายได้ต่ำเป็นจำนวนมากในเมือง เกิดปัญหาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่ซึ่งเป็นศูนย์กลางความเจริญในทุกด้าน ทั้งด้านการเมืองการปกครอง การศึกษา การคมนาคมขนส่ง และการสื่อสาร เป็นต้น ดึงให้คนจากชนบท ตามภูมิภาคต่าง ๆ ในประเทศอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก รวมถึงกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบจากความเหลื่อมล้ำจากการพัฒนาระหว่างเมืองและชนบท เพื่อดิ้นรนแสวงหาชีวิตที่ดีกว่า ส่งผลให้กรุงเทพมหานครมีประชากรจำนวนมากเกินกว่าที่จะอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระบบสังคมและเศรษฐกิจของเมือง

การสร้างที่อยู่อาศัยที่มีโครงสร้างไม่เป็นระเบียบอยู่ในบริเวณที่ไม่ถูกสุขลักษณะแต่มีราคาถูกจึงเป็นทางเลือกหนึ่งต่อการตั้งถิ่นฐานในเมืองหลวงของกลุ่มคนเหล่านี้

เมื่อพิจารณาการตั้งถิ่นฐานชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครพบว่าส่วนมากเป็นพื้นที่ริมคลองเนื่องจากในอดีตกรุงเทพมหานครมีคลองจำนวนมากในหลายพื้นที่และมีความเจริญรุ่งเรืองอย่างมากเนื่องจากเป็นเส้นทางคมนาคมหลักที่สำคัญ (อนุชา สถิตย์พงษ์, 2551) และถึงแม้จะมีนโยบายแก้ไขปัญหานี้ไปแล้วจำนวนหนึ่ง แต่ในพื้นที่ ชุมชนริมคลองเปรมประชากร กลับมีการพัฒนาแก้ไขที่เป็นไปอย่างเชื่องช้า และในปัจจุบันเป็นพื้นที่ริมคลองที่มีความทรุดโทรมเป็นอย่างมาก (เฉลิม เกิดโมลี, ประคอง สุคนธจิตต์, และคณะ, 2563) เนื่องจากต้องเผชิญกับสภาวะความเปลี่ยนแปลงทางสังคม และเศรษฐกิจ อีกทั้งเป็นคลองระบายน้ำ และน้ำในคลองส่วนใหญ่เน่าเสีย ซึ่งส่งผลเสียอย่างยิ่งในด้านสภาพแวดล้อมของผู้อยู่อาศัย เป็นผลให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนบริเวณคลองเปรมประชากรด้อยคุณภาพลง

ชุมชนปู่เจ้าสมิงพรายสะพานปูน หนึ่งในชุมชนริมคลองเปรมประชากรตั้งอยู่บนถนนช่วงอากาศอำนวย แขวงดอนเมือง เขตดอนเมือง จังหวัดกรุงเทพมหานคร แต่เดิมก่อนที่กรุงเทพมหานครจะมีการวางผังเมืองอย่างเป็นระบบ พื้นที่รอบสนามบินดอนเมืองถูกชุมชนรายล้อมจากการที่ผู้คนอพยพเข้ามาสร้างที่อยู่อาศัย และมีการขยายตัวตามการเติบโตของเมือง ซึ่งรวมถึงชุมชนปู่เจ้าสมิงพรายสะพานปูน แม้ว่าการอยู่อาศัยใกล้สนามบินจะส่งผลให้ได้รับผลกระทบทางเสียงจากการขึ้นลงของเครื่องบิน แต่เป็นเพราะการชุมชนดั้งเดิมมีความต้องการในการค้าขาย ทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการบิน การท่องเที่ยว จึงมีการปักถิ่นฐานอยู่อาศัยในพื้นที่นี้เป็นเวลายาวนาน (พร็อพเพอร์ตี้กูรูกรุ๊ป ประเทศไทยจำกัด, 2565)

จากสภาพปัจจุบันชุมชนปู่เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมืองพบว่า ยังคงได้รับผลกระทบจากปัญหาสภาพแวดล้อมในการอาศัยอยู่ริมคลอง อีกทั้งยังต้องเผชิญกับปัญหาด้านสาธารณสุขในชุมชน จากการสำรวจข้อมูลด้านสาธารณสุขเบื้องต้นในพื้นที่เขตดอนเมืองตลอดจนถึงชุมชนปู่เจ้าสมิงพรายสะพานปูน พบว่าในปี พ.ศ. 2562 กระทรวงสาธารณสุขได้วางแผนร่วมมือกับกองทัพอากาศในการก่อสร้างโรงพยาบาลขนาด 120 เตียง และปัจจุบันเพิ่มเป็น 150 เตียง โดยใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างกองทัพอากาศกับกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ โรงพยาบาลทหารอากาศ (สีกัน) กรมแพทย์ทหารอากาศ เพื่อการรักษาและการสร้างเสริมสุขภาพแก่ปัญหาสาธารณสุขใน

พื้นที่ (วงการแพทย์ พลัสมีเดียจำกัด, ม.ป.ป) แต่โรงพยาบาลดังกล่าวยังคงมีเงื่อนไขในการให้ความสำคัญในการบริการแก่ข้าราชการทหารอากาศ ครอบครัวข้าราชการทหารอากาศ และข้าราชการสังกัดอื่น ๆ เป็นอันดับแรก ความสำคัญในการให้บริการแก่ประชาชนจึงอยู่ในอันดับที่รองลงมา อีกทั้งสถานพยาบาลดังกล่าวยังเป็นโรงพยาบาลทุติยภูมิที่มีขนาดเล็ก การจัดการหากมีกรณีที่อาการรุนแรงจะมีระบบส่งต่อผู้ป่วยไปที่โรงพยาบาลใหญ่ เช่น โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช และการจะเดินทางจากเขตตอนเมืองไปยังโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดชที่ตั้งอยู่บนเขตสายไหม จำเป็นต้องใช้ทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การแก้ปัญหาด้านสาธารณสุขแก่คนตอนเมืองข้างต้นจึงยังคงเป็นการผลักภาระให้ประชาชนในเขตตอนเมืองและชุมชนปู้เจ้าสมิงพรายสะพานปูนในบางประการ และเมื่อพิจารณาถึงคนในชุมชนเจ้าสมิงพรายสะพานปูนที่ซึ่งส่วนใหญ่ผู้อาศัยมีรายได้น้อย เมื่อเจ็บป่วยต้องรักษาการไปโรงพยาบาลจึงไม่ใช่ตัวเลือกแรกของกลุ่มคนเหล่านี้มากนัก ส่งผลให้ผู้อยู่อาศัยในชุมชนยังคงมีความต้องการสถานบริการขนาดเล็ก อาทิ คลินิกสถานบริการสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ คลินิกนอกเวลาสำหรับบริการรักษา 24 ชั่วโมง เป็นต้น แต่ในปัจจุบันพื้นที่บริเวณดังกล่าวยังคงขาดสถานบริการสุขภาพในหลาย ๆ ด้านที่กล่าวมา เนื่องจากการบริการของภาครัฐที่ไม่สามารถตอบสนองแก่ประชาชนผู้อยู่อาศัย ส่งผลให้พื้นที่ชุมชนปู้เจ้าสมิงพรายสะพานปูนยังคงเผชิญกับปัญหาทั้งความเสื่อมโทรมด้านสภาพแวดล้อมและการขาดแคลนบริการด้านสาธารณสุขจากภาครัฐจนถึงปัจจุบัน

จากปัญหาและสภาพความเป็นอยู่ดังกล่าว การศึกษาปัญหาและความต้องการการช่วยเหลือด้านสาธารณสุขในชุมชนแออัด กรณีศึกษาชุมชนปู้เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตตอนเมือง กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเป็นอีกชุมชนหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากความเสื่อมโทรมของชุมชนแออัดและการเข้าไม่ถึงบริการจากภาครัฐและยังต้องการความช่วยเหลือ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการหาแนวทางในการแก้ไข และพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในชุมชน ตลอดจนถึงเพื่อให้ทราบถึงปัญหาจากการเข้าไม่ถึงระบบสาธารณสุขของชุมชนดังกล่าว โดยการศึกษาจากสภาพปัญหาลักษณะที่ผู้อยู่อาศัยทางสังคมของชุมชน และความต้องการการช่วยเหลือด้านสาธารณสุขของประชาชนผู้อยู่อาศัยในชุมชนปู้เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตตอนเมือง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

- 1) เพื่อศึกษาปัญหาลักษณะที่ผู้อยู่อาศัยทางสังคมของชุมชนเจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตตอนเมือง กรุงเทพมหานคร

2) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการช่วยเหลือด้านสาธารณสุขของประชาชนผู้อยู่อาศัยในชุมชนปู่เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนทั้งหญิงและชาย ซึ่งอาศัยอยู่ในชุมชนปู่เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร มีจำนวนทั้งหมด 406 คน จำนวน 98 ครอบครัว 81 หลัง (สำนักงานเขตดอนเมือง, 2565)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนทั้งหญิงและชายที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี - 40 ปี ขึ้นไป โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 202 คน คำนวณโดยใช้วิธีของ Yamane (Yamane, T. 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มช่วงอายุเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่สามารถตอบคำถามปัญหาหลักเกณฑ์ที่อยู่อาศัยทางสังคม และความต้องการการช่วยเหลือด้านสาธารณสุขได้เหมาะสม

ขอบเขตด้านเนื้อหาและขอบเขตด้านพื้นที่

เนื่องด้วยในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในกรณีศึกษาชุมชนแออัดปู่เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากปัญหาด้านสาธารณสุขและต้องการการช่วยเหลือในพื้นที่ชุมชนปู่เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นแหล่งชุมชนแออัดที่มีสภาพแวดล้อมที่เป็นปัญหาต่อการดำรงอาศัย และส่งผลกระทบกับปัญหาด้านสุขอนามัยของคนในชุมชน การศึกษาครั้งนี้จึงเน้นศึกษาในส่วน of ประชาชนที่สามารถให้ข้อมูลด้านปัญหาหลักเกณฑ์ที่อยู่อาศัยทางสังคม และความต้องการการช่วยเหลือด้านสาธารณสุขได้เหมาะสมเท่านั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการตรวจสอบคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้แยกเป็น แบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนปู้เจ้าสมิงพราย สะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำราวิชาการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้ง งานวิจัยเชิงเอกสารและข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

1.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตการวิจัย

1.3 นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความชัดเจนของข้อความคำถามแต่ละข้อ ตลอดจน ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) โดยใช้เทคนิค IOC (Index of item-objective Congruence) จากสูตร $IOC = \sum R/N$ โดยค่า IOC ที่ได้จากการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าเกิน 0.5 ขึ้นไป ซึ่งถือว่าข้อความนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

1.4 หลังจากได้แก้ไขแบบสอบถามเรียบร้อยแล้วจึงนำแบบสอบถามไปใช้สำรวจและเก็บ ข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชนปู้เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความถูกต้องแล้ว ไปเก็บรวบรวมกับกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ใน ชุมชนปู้เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร และนำแบบสอบถามที่ได้รับมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้อง และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับ การศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) เพื่อให้เห็น ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

2. การศึกษาลักษณะที่อยู่อาศัยทางสังคมและการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ การช่วยเหลือด้านสาธารณสุขในชุมชนปู้เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าเฉลี่ย (Average) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชนปู่เจ้าสมิงพรายสะพานปูนเป็นเพศชาย ร้อยละ 45.10 และกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชนปู่เจ้าสมิงพรายสะพานปูนเป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.90 มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 15.69 มีอายุ 21 – 25 ปี ร้อยละ 10.78 มีอายุ 36 – 40 ปี ร้อยละ 4.90 มีอายุ 26 – 30 ปี ร้อยละ 3.92 มีอายุ 31 – 35 ปี ร้อยละ 2.94 และ 41 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 61.76

มีสถานภาพโสด มีจำนวนมากสุดคิดเป็นร้อยละ 50.98 รองลงมา คือ มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 40.20 มีสถานภาพแยกกันอยู่ ร้อยละ 4.90 และมีสถานภาพหย่าร้าง ร้อยละ 3.92 กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชนปู่เจ้าสมิงพรายสะพานปูนมีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนมากสุดคิดเป็นร้อยละ 30.39 รองลงมา คือ มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 20.59 มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. ร้อยละ 19.61 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา ร้อยละ 13.73 และมีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีจำนวนร้อยละ 12.75 โดยไม่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรีและอื่นๆ กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพรับจ้างจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 32.35 รองลงมา คือ มีอาชีพค้าขายหรือประกอบอาชีพอิสระ ร้อยละ 24.51 มีอาชีพนักเรียนหรือนักศึกษา ร้อยละ 16.67 มีอาชีพพนักงานบริษัทและอื่นๆ ร้อยละ 10.78 และมีอาชีพลูกจ้างประจำหรือชั่วคราว ร้อยละ 0.98 กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.16 รองลงมา คือ มีรายได้ 5,001 – 10,000 บาท ร้อยละ 25.49 มีรายได้ 10,001 – 15,000 บาท ร้อยละ 18.63 มีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท ร้อยละ 6.86 มีรายได้ 25,000 บาทขึ้นไป ร้อยละ 6.86

1) เพื่อศึกษาปัญหาลักษณะที่อยู่อาศัยทางสังคมของชุมชนปู่เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาลักษณะที่อยู่อาศัยชุมชนในชุมชนปู่เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร (ค่าเฉลี่ย 3.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.27) พบว่าในภาพรวมมีปัญหาเกี่ยวกับลักษณะที่อยู่อาศัยในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้าน และเรียงลำดับตามปัญหาลักษณะที่อยู่อาศัยพบว่า ลำดับที่ 1 คือ ในชุมชนมีปัญหาเรื่องระบบระบายน้ำ เช่น น้ำท่วม น้ำขัง (ค่าเฉลี่ย 4.01 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.11) ในระดับมาก ลำดับที่ 2 ในชุมชนมีปัญหาน้ำเน่าเสียเกิดขึ้นบ่อยครั้ง (ค่าเฉลี่ย 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.00) ในระดับมาก ลำดับที่ 3 ในชุมชนมีปัญหาเรื่องกลิ่นเหม็นจากของเสียหรือสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ (ค่าเฉลี่ย 3.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.22) ในระดับมาก

ลำดับที่ 4 ในชุมชนมีปัญหาขยะ เช่น การทิ้งขยะไม่เป็นที่หรือมีถังขยะไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.22) ในระดับมาก ลำดับที่ 5 รู้สึกไม่ปลอดภัยในการดำเนินชีวิตในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.49) ในระดับปานกลาง และลำดับสุดท้าย คือ ในชุมชนมีปัญหาเรื่องมลพิษเสียง เช่น จากระถางขยะ การจราจร หรือผู้อยู่อาศัยในชุมชนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.28) ในระดับปานกลาง

2) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการช่วยเหลือด้านสาธารณสุขของประชาชนผู้อยู่อาศัยในชุมชนปู้เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

(1) สภาพปัญหาด้านสาธารณสุขที่เกิดขึ้นในชุมชนปู้เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

จากผลการวิเคราะห์ พบว่า ข้อมูลสภาพปัญหาด้านสาธารณสุขที่เกิดขึ้นในชุมชนปู้เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ในภาพรวม (ค่าเฉลี่ย 3.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.16) อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกเป็นรายด้าน เรียงลำดับข้อมูลสภาพปัญหาด้านสาธารณสุขที่เกิดขึ้น พบว่า สภาพปัญหาด้านสาธารณสุขที่เกิดขึ้นลำดับที่ 1 คือ การเข้าถึงบริการสาธารณสุข (ค่าเฉลี่ย 3.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.07) มีสภาพปัญหาในระดับมาก ลำดับที่ 2 การเข้ารับบริการรักษาพยาบาล (ค่าเฉลี่ย 3.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.12) มีสภาพปัญหาในระดับปานกลาง ลำดับที่ 3 คือความพอใจกับบริการสาธารณสุข (ค่าเฉลี่ย 3.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.09) มีสภาพปัญหาในระดับปานกลาง ลำดับที่ 4 มีการใช้บริการบ่อนในโรงพยาบาลหรือสถานบริการสุขภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.25) มีสภาพปัญหาในระดับปานกลาง ลำดับที่ 5 ความพอใจกับปริมาณการรองรับผู้ป่วยในสถานบริการสุขภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.18) มีสภาพปัญหาในระดับปานกลาง และลำดับสุดท้าย คือ ความพอใจกับนโยบายด้านสาธารณสุขและความปลอดภัยในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.13) มีสภาพปัญหาด้านสาธารณสุขที่เกิดอยู่ระดับปานกลาง

(2) ความต้องการความช่วยเหลือด้านสาธารณสุขในชุมชนปู้เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

ความต้องการการช่วยเหลือด้านสาธารณสุขในชุมชนปู้เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ในภาพรวม (ค่าเฉลี่ย 4.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86) มีความต้องการการช่วยเหลือด้านสาธารณสุขอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อแยกเป็นรายด้าน เรียงลำดับความ

ต้องการการช่วยเหลือด้านสาธารณสุข พบว่า ลำดับที่ 1 คือ ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือด้านบริการสร้างเสริมสุขภาพ ในชุมชน เช่น การจัดซื้อเครื่องออกกำลังกาย และอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ย 4.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.84) ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 2 ต้องการให้มีการเพิ่มบริการป้องกันโรคในชุมชน เช่น บริการฉีดวัคซีน ป้องกันโรค และอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ย 4.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76) ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 3 ควรมีการให้บริการตรวจสอบสุขภาพเคลื่อนที่ในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.79) ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 4 ต้องการให้หน่วยงานจากภาครัฐ เข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการด้านความรู้เกี่ยวกับสวัสดิการด้านสาธารณสุข เช่น สิทธิบัตรทอง 30 บาท และอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ย 4.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.84) ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 5 ควรมีการเพิ่มจำนวนสถานที่ให้บริการด้านสาธารณสุข เช่น โรงพยาบาล คลินิก หรือสถานบริการ สุขภาพอื่น ๆ เพิ่มเติม (ค่าเฉลี่ย 4.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.81) ในระดับมากที่สุด และลำดับสุดท้าย คือควรมีการปรับปรุงบริการด้าน สาธารณสุข เช่น สถานพยาบาล การ ให้บริการเจ้าหน้าที่ และอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ย 4.01 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.10) ในระดับมาก

อภิปรายผล (Research Discussion)

1) เพื่อศึกษาปัญหาลักษณะที่อยู่อาศัยทางสังคมของชุมชนเจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาข้อมูลลักษณะที่อยู่อาศัยของชุมชนปู่เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากชุมชนปู่เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานครเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ริมคลอง ส่งผลให้เกิดปัญหาเรื่องระบบระบายน้ำ เช่น น้ำท่วม น้ำขัง และปัญหาน้ำเน่าเสียบ่อยครั้ง อีกทั้งปัญหาเรื่องกลิ่นเหม็นจากของเสียหรือสิ่งปฏิกูลต่างๆ ปัญหาขยะสืบเนื่องจากการทิ้งขยะไม่เป็นที่ ถึงขยะไม่เพียงพอและการจัดการขยะและของเน่าเสียในชุมชนไม่เป็นระบบ ปัญหาเรื่องความรู้สึกละเลยต่อการดำเนินชีวิตในชุมชน สืบเนื่องจากการพบปัญหาเรื่องยาเสพติดภายในชุมชน และตำรวจไม่ให้ความสำคัญกับการเข้ามาตรวจสอบหรือดูแลความปลอดภัยของประชาชนในชุมชนมากเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องมลพิษทางเสียงเนื่องจากชุมชนปู่เจ้าสมิงพรายตั้งอยู่ใกล้ถนนใหญ่ทำให้ประสบปัญหาเสียงรบกวนจากการจราจรทั้งบริเวณภายนอกและภายในชุมชน นอกจากนี้ยังมีเสียงรบกวนจากเครื่องบินและรถไฟ เพราะชุมชนปู่เจ้าสมิงพรายตั้งอยู่ใกล้สนามบินและใกล้เส้นทางรถไฟ และยังได้รับเสียงรบกวนที่เกิดขึ้นจากผู้อยู่อาศัยในชุมชนกันเอง โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนธรงค์ มากพันธ์ และคณะ (2561, น. 82–85) กล่าวว่าปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องเล็งเห็น

ความสำคัญและจำเป็นจะต้องร่วมมือแก้ไข เพราะปัญหาที่นับวันยิ่งจะทวีคูณความรุนแรงมากขึ้น เพราะเป็นผลสืบเนื่องมาจากความเจริญทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่อง มีการนำผลผลิตทางเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้ในชีวิตประจำวัน และมาตรฐานการครองชีพที่สูงขึ้นทำให้มีวัสดุเหลือใช้ และปริมาณขยะมูลฝอยที่มากขึ้น ในขณะที่วิธีการและสถานที่ในการกำจัดขยะมูลฝอยส่วนใหญ่ยังไม่ถูกหลักสุขาภิบาล และประสิทธิภาพของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดเก็บขยะมูลฝอยแต่ละวันอยู่ในเกณฑ์ต่ำ นอกจากนั้นความตระหนักและจิตสำนึกในการทิ้งขยะของประชาชนในชุมชนยังไม่เป็นที่น่าพอใจผลกระทบที่ตามมาคือสภาพแวดล้อมในสังคม เช่น ความสกปรกของขยะมูลฝอยที่เน่าเสียและส่งกลิ่นเหม็น เป็นแหล่งเพาะพันธุ์และแพร่กระจายเชื้อโรค ผลกระทบเหล่านี้ก่อให้เกิดความอันตรายต่อสุขอนามัยของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัศมี บุตรเกื้อ และคณะ (2559) กล่าวว่า ปัญหามลพิษทางเสียงเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญโดยเฉพาะ กรุงเทพมหานคร ปริมณฑล และเมืองหลักซึ่งเป็นศูนย์กลางความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้มีการขยายตัวอย่างมากในด้านอุตสาหกรรม และกิจกรรมก่อสร้างต่างๆ ทั้งอาคารที่อยู่ และสำนักงาน ระบบการคมนาคมขนส่ง ระบบสาธารณูปโภค รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของยานพาหนะ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ล้วนแต่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางเสียงทั้งนั้นเสียงที่ดังมาก ๆ ติดต่อกันเป็นเวลานานทำให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพร่างกาย และเสียงที่ดังมาก ๆ จะทำลายสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิต รบกวนการนอนหลับพักผ่อน ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพลดลง เกิดโรคต่างๆตามมา

2) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการช่วยเหลือด้านสาธารณสุขของประชาชนผู้อยู่อาศัยในชุมชนปู้เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

- จากข้อมูลสภาพปัญหาด้านสาธารณสุขที่เกิดขึ้นในชุมชนปู้เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก ปัญหาด้านสาธารณสุขของประชาชน ไม่ได้เข้าถึงยาก เพียงต้องการให้ระบบสาธารณสุขมีประสิทธิภาพมากขึ้น เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การเข้าถึงบริการสาธารณสุข เป็นอันดับที่ 1 พบอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการเข้าถึงบริการสาธารณสุขนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญมากเป็นลำดับต้นๆของการใช้ชีวิตประจำวัน ประชากรจำเป็นต้องเข้าถึงบริการสาธารณสุข จากปัญหาทั้งหมดรองลงมาอันดับที่ 2 ได้แก่ ความประทับใจความสามารถในการบริการรักษาพยาบาล พบอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก การให้บริการรักษาพยาบาลในชุมชนอยู่ในเกณฑ์และประสิทธิภาพอยู่ในมาตรฐาน อันดับที่ 3 ความพอใจกับบริการสาธารณสุข พบอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากการให้บริการสาธารณสุขกับ

ประชาชน ไม่เกิดความเหลื่อมล้ำภายในชุมชน อันดับที่ 4 ความถี่ในการใช้บริการในโรงพยาบาล หรือสถานบริการสุขภาพ พบอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากการรักษาเบื้องต้น ประชากรจะซื้อยามาใช้เองเป็นส่วนใหญ่ และจะเข้ารับบริการในโรงพยาบาลหรือสถานบริการสุขภาพเมื่อมีอาการหนัก อันดับที่ 5 ความพอใจกับจำนวนที่รองรับปริมาณผู้ป่วยในสถานบริการสุขภาพ พบอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก สถานบริการสุขภาพภายในชุมชนสามารถรองรับปริมาณผู้เข้ารับบริการได้โดยไม่มากหรือน้อยเกินไปเมื่อเทียบกับจำนวนประชากร และอันดับสุดท้าย ความพอใจกับนโยบายด้านสาธารณสุขและความปลอดภัยในชุมชน พบอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก ประชาชนบางกลุ่มยังไม่สามารถเข้าถึงนโยบายได้ ไม่มีการทบทวน หรือบางกลุ่มไม่ทราบถึงนโยบายเลย ขณะที่บางนโยบายไม่ได้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราธร มงคลสืบสกุล (2565, น. 57–67) ที่กล่าวว่า ในกระบวนการทำงานด้านสาธารณสุข กลไกต่างๆ ยังคงขาดประสิทธิภาพ จึงต้องผลักดันให้เกิดสิทธิประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน การประสานงานและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดกลุ่มแพทย์เคลื่อนที่ตามชุมชน ตามพื้นที่ห่างไกลอย่างสม่ำเสมอ การบริหารการจัดการเกี่ยวกับปัญหาในแต่ละพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพและส่งเสริมด้านเทคโนโลยีเพื่อการเข้ารับบริการของประชาชน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ราตรี โพธิ์ระวัช และมณฑนา จริยรัตน์ไพศาล. (2562) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการจัดการการดูแลสุขภาพในชุมชน ปัจจัยภายในที่สำคัญคือ ภาวะเครือข่ายที่เข้มแข็ง เช่น ผู้นำชุมชน ครู อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการมีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผนด้านสุขภาพและการดำเนินงาน

- ความต้องการการช่วยเหลือด้านสาธารณสุข ในชุมชนปู่เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจาก ประชาชนมีความต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือด้านบริการสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน การเพิ่มบริการป้องกันโรคในชุมชน การให้บริการตรวจสุขภาพเคลื่อนที่ในชุมชน การให้บริการด้านความรู้เกี่ยวกับสวัสดิการด้านสาธารณสุข การเพิ่มจำนวนสถานที่ ให้บริการด้านสาธารณสุข และการปรับปรุงบริการด้านสาธารณสุข เมื่อพิจารณาข้อพบปะว่าประชากรต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามา ช่วยเหลือด้านบริการสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน เช่น การจัดซื้อเครื่องออกกำลังกาย และอื่น ๆ เป็นอันดับที่ 1 พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากประชากรต้องการเครื่องออกกำลังกายกลางแจ้งเพื่อเสริมสร้างความแข็งแรงของร่างกาย สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในชุมชนจากการทำกิจกรรมร่วมกันเพื่ออยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างเป็นสุขภายในชุมชน จากปัญหาและความต้องการทั้งหมดรองลงมาอันดับที่ 2 ได้แก่ ประชากรต้องการให้มีการเพิ่มบริการป้องกันโรคในชุมชน เช่น บริการฉีดวัคซีน ป้องกันโรค

และอื่น ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจาก ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงการบริการสร้างเสริมสุขภาพ และป้องกันโรคได้อย่างที่ควรประเด็นด้านการจัดระบบบริการที่ยังต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การกระจายทรัพยากรให้เหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างชนบทกับเมือง และระหว่างเมืองใหญ่ที่มีความพร้อมทางเศรษฐกิจและสังคม กับเมืองที่ระดับความพร้อมยังต่ำ อันดับที่ 3 ประชากรคิดว่าควรมีการให้บริการตรวจสุขภาพเคลื่อนที่ในชุมชน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการเข้าถึงบริการศูนย์ตรวจสุขภาพเป็นไปอย่างยากลำบาก การตรวจสุขภาพต้องเดินทางไปรับการตรวจ ณ โรงพยาบาล มีประชากรจำนวนไม่น้อยที่ด้วยภารกิจและขบวนการการทำงาน บังคับ ทำให้ไม่สามารถปลีกเวลามารับการบริการ ณ โรงพยาบาลได้ และนอกจากนี้หากต้องรับการตรวจ ณ โรงพยาบาลก็จะต้องมารอรับบริการพร้อมกับผู้ป่วยอื่นๆ ทำให้ใช้เวลาานาน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเพิ่มการบริการตรวจสุขภาพเคลื่อนที่ในชุมชน อันดับที่ 4 ประชากรต้องการให้หน่วยงานจากภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการด้านความรู้เกี่ยวกับสวัสดิการด้านสาธารณสุข เช่น สิทธิบัตรทอง 30 บาท และอื่น ๆ พบอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ด้านสวัสดิการต่างๆ ซึ่งทำให้ไม่ได้ใช้สิทธิในการได้รับสวัสดิการจากทางภาครัฐ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการหน่วยงานจากภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการด้านความรู้เกี่ยวกับสวัสดิการด้านสาธารณสุข และอันดับสุดท้าย ประชากรคิดว่าควรมีการเพิ่มจำนวนสถานที่ ให้บริการด้านสาธารณสุข เช่น โรงพยาบาล คลินิก หรือสถานบริการสุขภาพอื่น ๆ เพิ่มเติม พบว่าอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการเข้าถึงสถานบริการสุขภาพนั้นยากลำบาก ส่วนใหญ่เป็นเพราะภายในชุมชนมีจำนวนสถานบริการสุขภาพที่มีประสิทธิภาพจำนวนไม่มาก ซึ่งหากต้องใช้สถานบริการสุขภาพที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องเดินทางไกลออกไปจากภายในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรา แก้วดำ และคณะ (2556, น. 35-44) ที่กล่าวว่า ชุมชนซอยโชดามีแนวโน้มการเป็นชุมชนแออัด ที่พัฒนามากว่าชุมชนแออัดแห่งอื่น เนื่องจากมีความพร้อมกว่าในหลาย ๆ ด้าน อย่างไรก็ตามยังพบว่า ด้านปัญหาสุขภาพอนามัยและการจัดการสิ่งแวดล้อมของคนในชุมชน ที่ยังคงเป็นปัญหามากที่สุด คือ ปัญหาเรื่องโรคประจำตัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิวิมล บุรณะเรข และคณะ (2560, น. 56-62) ที่พบว่า ประชาชนในชุมชน ไม่ตรวจสุขภาพประจำปี ส่วนใหญ่การเข้ารับบริการสุขภาพสามารถเข้าถึงสิทธิการรักษาได้ยากและมองว่าการเข้ารับบริการสุขภาพเป็นภาระ

องค์ความรู้ที่ได้รับ

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาปัญหาและความต้องการ การช่วยเหลือด้านสาธารณสุขในเขตเมือง กรณีศึกษาชุมชนแออัดปู่เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร พบว่าในด้านลักษณะที่อยู่อาศัยทางสังคม และสภาพปัญหาของชุมชนปู่เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร เนื่องจากชุมชนปู่เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ริมคลอง ส่งผลให้เกิดปัญหาเรื่องระบบระบายน้ำ ปัญหาเรื่องกลิ่นเหม็นจากของเสียหรือสิ่งปฏิกูลต่างๆ ปัญหาเรื่องความรู้สึกไม่ปลอดภัยในการดำเนินชีวิตในชุมชน นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องมลพิษทางเสียง เนื่องจากชุมชนปู่เจ้าสมิงพรายตั้งอยู่ใกล้ถนนใหญ่ทำให้ประสบปัญหาเสียงรบกวนจากการจราจรทั้งบริเวณภายนอกและภายในชุมชน เป็นต้น ประชาชนจึงมีความต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือด้านบริการสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน การเพิ่มบริการป้องกันโรคในชุมชน การให้บริการตรวจสุขภาพเคลื่อนที่ในชุมชน การให้บริการด้านความรู้เกี่ยวกับสวัสดิการด้านสาธารณสุข การเพิ่มจำนวนสถานที่ ให้บริการด้านสาธารณสุข และการปรับปรุงบริการด้านสาธารณสุข ประชาชนในชุมชนควรได้รับการให้บริการตรวจสุขภาพเคลื่อนที่ในชุมชน เนื่องจากการเข้าถึงบริการศูนย์ตรวจสุขภาพเป็นไปอย่างยากลำบาก การตรวจสุขภาพต้องเดินทางไปรับการตรวจ ณ โรงพยาบาล มีประชากรจำนวนมากไม่น้อยที่ด้วยภารกิจและขบวนการการทำงาน บังคับ ทำให้ไม่สามารถปลีกเวลามารับการบริการ ณ โรงพยาบาลได้ รวมถึงประชากรต้องการให้หน่วยงานจากภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการด้านความรู้เกี่ยวกับสวัสดิการด้านสาธารณสุข เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ด้านสวัสดิการต่างๆ ซึ่งทำให้ไม่ได้ใช้สิทธิในการได้รับสวัสดิการจากทางภาครัฐ ซึ่งจำเป็นอย่างมากที่จะต้องให้หน่วยงานจากภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการด้านความรู้เกี่ยวกับสวัสดิการด้านสาธารณสุข ถึงแม้ว่าการดูแลสุขภาพ เป็นความรับผิดชอบของบุคคล ชุมชน และสังคม การดูแลสุขภาพจึงเป็นภารกิจร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน รวมถึงรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรวางแผน กำหนดนโยบายด้านการดูแลสุขภาพ และการเข้าถึงด้านบริการต่างๆ ให้ชุมชนต่างๆ ที่ชัดเจน มุ่งสร้างเสริมสิ่งแวดล้อมทั้งทางสังคมและกายภาพที่เอื้อต่อการมีชีวิตที่มีสุขภาพดี

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

- ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านสุขภาพ ด้านการวางแผน ควรกำหนดนโยบายด้านการดูแลสุขภาพ และการเข้าถึงด้านบริการต่างๆ ให้ชัดเจน มุ่งสร้างเสริมสิ่งแวดล้อมทั้งทางสังคมและกายภาพที่เอื้อต่อการมีชีวิตที่มีสุขภาพดี และมุ่งให้คนในชุมชนมีทางเลือกและสามารถเข้าถึงทางเลือกที่ก่อให้เกิดสุขภาพดีได้ เพื่อพัฒนาให้ประชาชนในชุมชนปู้เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ได้มีสุขภาพที่ดียิ่งขึ้นและสามารถเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

- ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1.ควรศึกษาประเด็นปัญหาและความต้องการนอกเหนือจากด้านสาธารณสุข เช่นปัญหา ด้านยาเสพติด ปัญหาความไม่ปลอดภัยของผู้อยู่อาศัย ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาด้านศีลธรรม โดยเจาะลึกในแต่ละเรื่องให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในชุมชนต่อไป

2.ควรศึกษารูปแบบการจัดบริการ แผนการดำเนินการ นโยบายด้านสุขภาพต่างๆ ทั้งหมด ที่เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนปู้เจ้าสมิงพรายสะพานปูน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- จิรา แก้วดำ, ปัญญาพัชรกร บุญพร้อม และบุญส่ง ไชเกษ. (2556). ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย และการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนแออัด: กรณีศึกษาชุมชนซอยโชดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. *วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา*, 5(9), มกราคม - มิถุนายน, หน้า 35-44.
- เฉลิม เกิดโมลี, ประคอง สุคนธจิตต์, และคณะ. (2563). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการบ้านมั่นคง: กรณีศึกษา ชุมชนริมคลองเปรมประชากร เขตหลักสี่*. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม: กรุงเทพฯ.
- เดชา สังขวรรณ และรุ่งนภา เทพภาพ. (2553). ปัญหาคนจนเมืองในชุมชนแออัด : องค์ความรู้ และกระบวนการขับเคลื่อน เปรียบเทียบประเทศไทย และประเทศเกาหลี. *วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา Thai Journal of East Asian Studies*. 15(1), มีนาคม - สิงหาคม, หน้า 39-56.
- พร็อพเพอร์ตี้กูรูกรุ๊ป ประเทศไทยจำกัด. (2565). *รู้จักย่านดอนเมืองแบบเจาะลึก*. สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://www.ddproperty.com/areainsider/ดอนเมือง/article/รู้จักย่านดอนเมืองแบบ-5042>.
- รัศมี บุตรเกื้อ, พงษ์เทพ ผลประเสริฐ และศุภรดา คณารักษ์สมบัติ. (2559). *การศึกษาผลกระทบทางเสียงจากการจราจร ต่อนักศึกษาและบุคลากรโรงเรียนวัดศรีสำราญราษฎร์บำรุง*. มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี: กรุงเทพฯ.
- ราตรี โพธิ์ระวัช และมณฑนา จริยรัตน์ไพศาล. (2562). *สภาพ ปัญหา ความต้องการ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการดูแลสุขภาพในชุมชนของชุมชนในพื้นที่บริการวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร: กรณีศึกษาดำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร*. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. 20 ธันวาคม 2562. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. หน้า 676-680.

วงการแพทย์ พลัสมีเดียจำกัด. (ม.ป.ป.). **The medical news**. สืบค้นเมื่อ 9 มกราคม 2566 จาก https://wongkarnpat.com/viewpat.php?id=1093&fbclid=IwAR2TByPk5h7X1tMSnQtlwt2R_QlauPUf7QagmTMy5nTCHCH5EJMnVkoq4Gk.

วราธร มงคลสืบสกุล. (2565). การเข้าถึงบริการทางสาธารณสุขของไทย: ภาพสะท้อนและความเหลื่อมล้ำของกลุ่มเปราะบางทางสังคม. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์**. (6)1, มกราคม - มิถุนายน, หน้า 57–67.

วัฒนณรงค์ มากพันธ์, ปิยวรรณ เนืองมัจฉา, พิมพ์ร มากพันธ์ และเสาวลักษณ์ รุ่งตะวันเรืองศรี. (2561). ความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง. **วารสารมหาวิทยาลัยทักษิณ**. 21(1), มกราคม - มิถุนายน, หน้า 79-87.

ศศิวิมล บุณยะเรข, พิมพ์รัตน์ ธรรมรักษา, ไชนภา แก้วจันทรา และมณูชพาณี ขำวงษ์. (2560). ภาวะสุขภาพและการเข้าถึงบริการสุขภาพของชุมชนริมคลองสามเสน เขตราชเทวี. **วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี. กรุงเทพฯ**. 33(2), พฤษภาคม - สิงหาคม, หน้า 54–63.

สำนักงานเขตดอนเมือง. (2565). **ชุมชนแออัด จำนวน 15 ชุมชน**. สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://webportal.bangkok.go.th/donmueang/page/sub/554/ชุมชนแออัด-จำนวน-15-ชุมชน>.

อนุชา สกิตพงษ์. (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมคลองเปรมประชากร. **มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต: กรุงเทพฯ**.

Yamane, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. 3rd Edition, Harper and Row: New York.

